

ной работы при индустриализации свиноводства. — Л.: Агропромиздат, 1985. — С. 22–27.

4. Лебедев Ю.В. Улучшение пород свиней. — М.: Россельхозиздат, 1978. — 106 с.

5. Федоринов В.М. Взаимосвязь и взаимообусловленность линий породы: Автореф. дис. ... канд. с.-х. наук. — М., 1960. — 30 с.

УДК 636.4.082

С.В. АКІМОВ

Інститут свинарства ім. О.В. Квасницького УААН

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ І ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЛІНІЙНОЇ СТРУКТУРИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ

Матеріал статті висвітлює особливості створення заводських ліній центрального типу української м'ясної породи та їхнього подальшого розвитку шляхом внутріпорідних поєднань тварин заводських типів породи і прилиття крові свиней датського ландрасу.

Лінія, тип, контрольне вирощування і відгодівля, оцінка

Матеріал і методика досліджень. Селекційно-племінна робота із створення центрального типу (ЦТ) української м'ясної породи полтавської селекції проводилася на основі відтворного схрещування свиней полтавського м'ясного типу (ПМ-1) з тваринами білоруської спеціалізованої лінії (БС) в період 1981–1992 рр. З 1982 р. було розпочато формування генеалогічної структури типу. Селекційним матеріалом для цього були тварини, генотип яких містить 3/4 частки крові свиней полтавського м'ясного типу. Родоначальниками нових ліній і родин обиралися особини, яких було оцінено за власною продуктивністю, якістю нащадків та які мали рекордні показники. Декоотрих з них оцінено за здатністю перетравлювати поживні речовини корму і засвоювати його азотисту частину.

Створення ліній проводилося за методикою А.І. Овсяннікова (1970) [1]. Оцінку відгодівельних і м'ясних якостей здійснювали згідно з існуючими ОС Тами (102-86, 103-86). Фізіологічні досліджен-

© С.В. Акімов, 2005

Розведення і генетика тварин. 2005. Вип. 38

ня з перетравності поживних речовин корму і балансу азоту виконували за методикою Н.А. Коваленка (1977) [2].

Для порівняння власної продуктивності родоначальників заводських ліній з продуктивністю їхніх ровесників визначався показник нормованого відхилення t , що вимірювався в частках σ за формулою (Лакін Г.Ф., 1980) [3]:

$$t = \frac{X_p - X}{\sigma}$$

де X_p — показник продуктивності родоначальника; X — середня арифметична продуктивність ровесників родоначальника; σ — середнє квадратичне відхилення.

Результати досліджень. Типовим прикладом формування ліній центрального типу можна вважати створення заводської лінії Цитруса 4841. Родоначальник лінії кнур Цитрус 4841, за будовою тіла оцінений класом еліта, мав довгий, глибокий тулуб з добре виповненими окостами і міцними ногами. На контрольному вирощуванні сам родоначальник досяг живої маси 100 кг у віці 178 днів при середньодобовому прирості 841 г і витраті на 1 кг приросту 3,3 к. од. (таблиця). Товщина шпикю становила 26 мм. При цьому він пере-

Результати оцінки кнура Цитруса 4841 за власною продуктивністю

Породність	Вік досягнення живої маси, дні		Середньодобовий приріст, г		Витрати корму на 1 кг приросту, к. од.		Товщина сала над 6/7-м грудним хребцем при масі 100 кг
	100 кг	120 кг	100 кг	120 кг	100 кг	120 кг	
Помієї (ПМ-1хБС) — ровесники родоначальника	193,6	208,2	725	799	3,83	3,71	28,2
Цільовий стандарт української м'ясної породи	180	205	-	-	3,60	3,90	26,0
Цитрус 4841	178	196	841	890	3,30	3,27	26,0
Порівняно з ровесниками ($\pm$)	-15,6	-12,2	+116	+91	-0,53	-0,44	-2,2
Нормоване відхилення $\rightarrow t$ ($\pm$)	-1,51	-1,29	+1,85	+1,54	-1,08	-1,42	-6,87
Порівняно з цільовим стандартом ($\pm$)	-2	-9	-	-	-0,30	-0,64	0

вершив помісних ровесників поєднання (ПМ-1хБС) за величиною середньодобового приросту на 116 г ($t=+1,85$), за ефективністю використання корму — на 0,53 к. од. ($t=-1,08$) і живої маси 100 кг досяг на 15,6 дня раніше ($t=-1,51$).

Живої маси 120 кг родоначалник досяг у віці 196 днів при середньодобовому прирості 890 г і витраті на 1 кг приросту 3,27 к. од. Він перевершив помісних ровесників за величиною середньодобового приросту на 91 г ($t=1,54$), ефективності використання корму — на 0,44 к. од. ($t=-1,42$) і на 12 днів швидше досяг живої маси 120 кг ($t=-1,29$). Показники стандарту для центрального типу Цитрус 4841 перевершив за віком досягнення 100 кг — на 2 дні і 120 кг — на 9 днів при меншій витраті корму на 1 кг приросту відповідно на 0,4 і 0,63 к. од. Коефіцієнт перетравності сухої речовини корму в нього становив 82,4%, органічної — 87,7, протеїну — 84,7, жиру — 62,9, БЕР — 89,7, клітковини — 33,2%. Азоту корму засвоєно: від прийнятого — 60,0%, від перетравленого — 70,9.

У паруванні Цитрус 4841 почав використовуватися з 8-місячного віку при досягненні живої маси 140 кг. Середня маса одного поросяти, що були одержані від нього у 2-місячному віці, сягала 20,5 кг.

Всього у складі генеалогічної структури центрального типу полтавської селекції в 1993 р. було затверджено 5 ліній кнурів (Центра, Цуката, Циклона, Цензура і Цитруса). Нині більшою кількістю тварин представлено лінії Центра і Цуката — 33,9 і 25,4%, а до малочисленних можна віднести лінії Цензура і Циклона — по 11,5%.

Для подальшого розвитку генеалогічної структури свиней центрального типу, а також підвищення їхніх продуктивних якостей і запобігання спорідненим паруванням у племязаводі СТК "Шаболэг" створено 2 нові заводські лінії Цензура 3437 і Циклона 3513 з "прилиттям крові" свиней асканійського типу української м'ясної породи. Свиноматки, що належать до цих ліній, вирізняються кращими відтворними якостями.

З метою поліпшення відгодівельних і м'ясних якостей свиней ЦТ на племязаводі ДГ "Еліта" Миронівського інституту племінної провідиться робота із створення заводської лінії Цензура-она і родин Царівни, Цямрини та Цукерки на основі "прилиття крові" тварин породи датського ландрасу. Визначено родоначалників, які за величиною довжини тулуба і віком досягнення живої маси 100 кг перевершували своїх чистопородних ровесників на 10–15%, а також мали значно меншу прижилтєву товщину шпикку. Зараз прохо-

дить процес накопичення тварин нової лінії і родин та розповсюдження їх у дочірніх господарствах.

Висновки. 1. Під час створення центрального типу української м'ясної породи родоначальниками ліній обиралися кращі напівкровні (ПМ-1хБС) кнури, оцінені за показниками власної продуктивності та якості нащадків.

2. За результатами контрольного вирощування до живої маси 100 і 120 кг вони значно перевищували своїх аналогів за середньодобовим приростом, ефективністю використання корму, швидше досягали контрольної живої маси і мали меншу товщину шпиків.

3. З метою виведення заводських ліній з високими репродуктивними, відгодівельними і м'ясними якостями та розширення генеалогічної структури необхідно продовжити практику використання внутріпородних поєднань тварин заводських типів української м'ясної породи, а також "прилиття крові" свиней датського ландрасу.

1. *Овсянников А. И.* Итоги и перспективы создания высокопродуктивных пород свиней // Породы свиней в СССР. — М.: Колос, 1970. — С. 3—25.

2. *Коваленко Н. А.* Методика проведения физиологических балансовых опытов на свиньях // Методики исследований по свиноводству. — Харьков, 1977. — С. 83—102.

3. *Лакин Г. Ф.* Биометрия. — М., 1980. — 293 с.

МЕТОДЫ ФОРМИРОВАНИЯ И ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ ЛИНЕЙНОЙ СТРУКТУРЫ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТИПА УКРАИНСКОЙ МЯСНОЙ ПОРОДЫ СВИНЕЙ. С. В. АКИМОВ

В статье отражены особенности создания заводских линий свиней центрального типа украинской мясной породы и указаны основные направления их дальнейшего развития за счет внутripородных сочетаний животных заводских типов породы и "прилития крови" свиней датского ландраса.

Линия, тип, контрольное выращивание и откорм, оценка

METHODS OF FORMING THE UKRAINIAN MEATY BREED PIGS CENTRAL TYPE. S. V. AKIMOV

Peculiarities of creating the Ukrainian meaty breed pigs central type farm lines are presented and principal trends of their further development by interbreed combinations of animals belonging to breed farm types and owing to the Dutch Landrace blood addition are stated in the article.

Line, type, control rearing and feeding, estimation